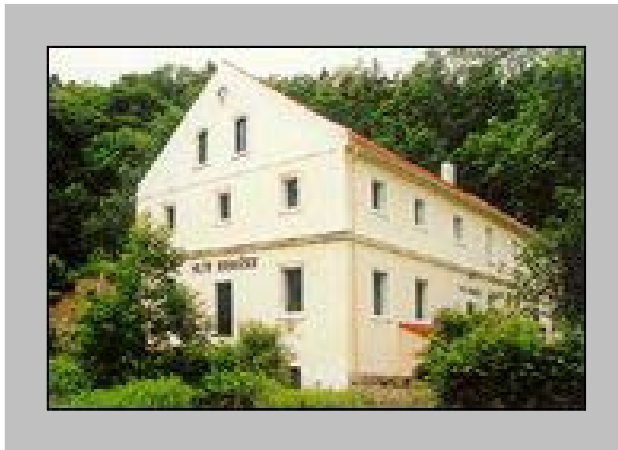
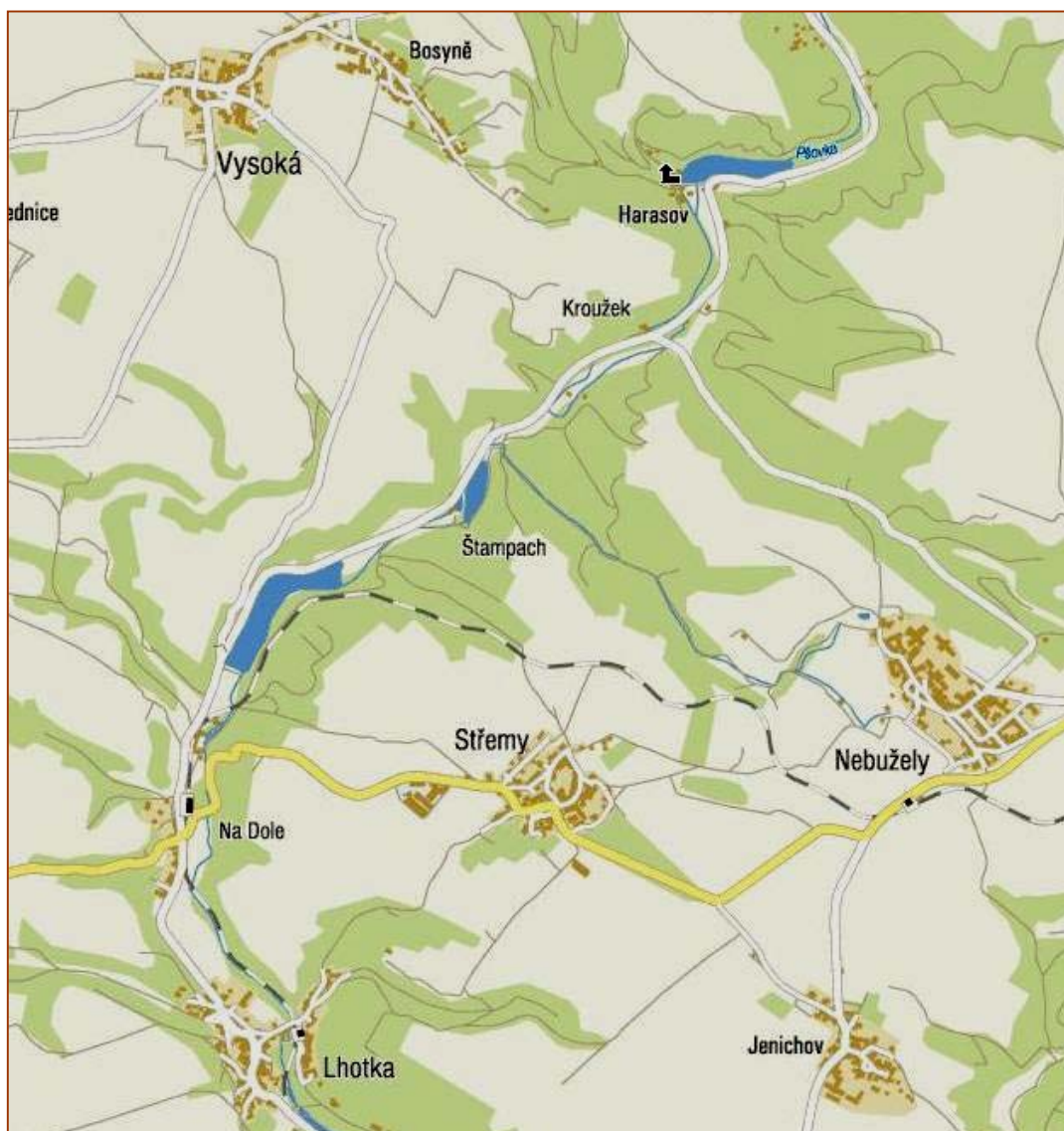

K r o u ž e k

1595- 1853

Z historie mlýna a jeho obyvatel

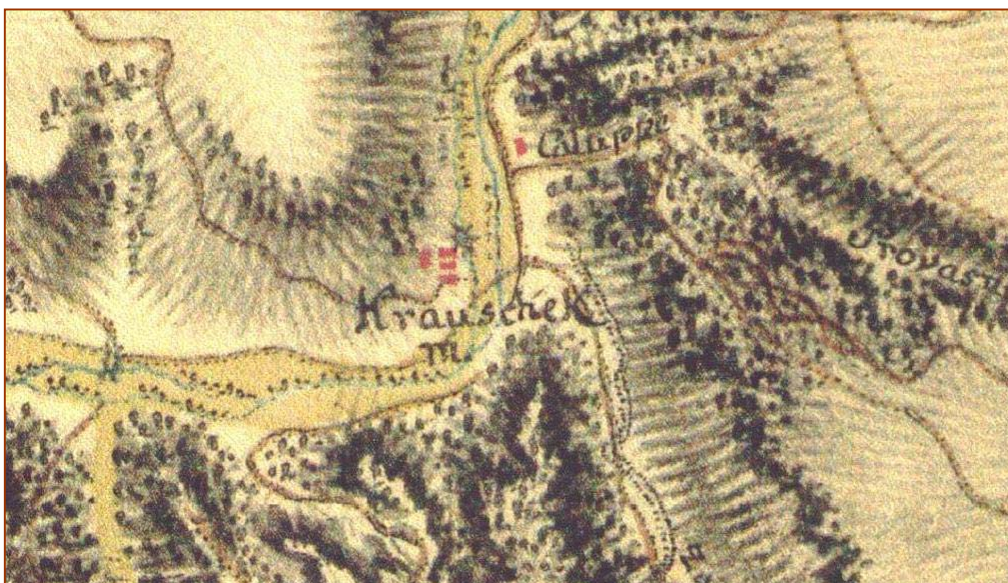
Okolí mlýna Kroužek

Tento spisek jsem sestavil u příležitosti příbuzenské sešlosti dne 8. září 2007 u Šestáků na Kroužku. Protože většina informací pro nejstarší dějiny Kroužku pochází z archivu zrušeného svatojiřského kláštera, je zde namíste poděkovat panu E. Krajníkovi, který mne v loňském roce k probádání těchto pramenů laskavě přizval.

Úvodem

Mlýn Kroužek je jedním z asi 20 mlýnů, které byly vybudovány na říčce Pšovce v Kokořínském údolí. Necelé 2 km proti proudu Pšovky s ním sousedí s bosyňský Nový Mlýn, stojící pod hrází Harasovské tůně. Zhruba uprostřed mezi oběma mlýny je z koryta Pšovky vyveden ke Kroužku mlýnský náhon. Na druhé straně, tedy níže po proudu, je sousedem Kroužku mlýn Štampach. Stojí za kamennou ohradou na druhé straně silnice.

Kroužek i Štampach byly v minulosti administrativně spojeny se vsí Nebužely a měly domovní čísla 1 až 4. To svědčí o tom, že obě lokality byly původně tvořeny vždy dvěma obytnými domy, z nichž každý měl své vlastní hospodářské budovy. Původně asi šlo o vlastní mlýn a zemědělskou usedlost, z níž byly obdělávány pozemky v údolí, které byly z vesnice špatně dostupné. Uspořádání Kroužku se 4 staveními je dobře patrné na vojenské mapě z roku asi 1765.

Mlýn Kroužek na mapě z roku 1765
(1.voj.mapování, Staats- und Militärarchiv, Wien)

Nejstarší zmínky o Kroužku

Nebužely, a s nimi i Kroužek, patřily od nepaměti k panství Kláštera Sv. Jiří na Hradě Pražském. Nejstarší doklady o existenci mlýna i jeho obyvatelích lze tedy najít ve starých spisech svatojiřského kláštera, zrušeného císařem Josefem II.

Pravděpodobně první zmínku o Kroužku obsahuje jednání o sporu kroužeckého mlynáře s mlynářem novomlýnským o vodu z poloviny 16. století.

Cenným pramenem by mohl být dochovaný urbář klášterních vesnic z roku 1566. Urbáře představují soupis peněžních, naturálních a robotních povinností jednotlivých poddaných vůči vrchnosti. V případě Nebužel je však tento urbář velmi strohý a uvádí pouze úhrnné dávky z celé vesnice.

Na přelomu 16. a 17. století jsou již k dispozici kostelní účty nebuželského kostela Sv. Jiljí. Jako nejstarší dokument obsahují seznam těch farníků, kteří v roce 1595 dlužili za vosk na svíce. Mezi nimi je jmenován i Václav mlynář. Jeho dluh představoval 4 kopy a 30 grošů míšeňských. V roce 1609 se dozvídáme, že kroužecký mlynář Jan měl na svém hospodářství jako břemeno jednu zádušní krávu, z níž měl odvádět každoroční dávky.

Poněkud podrobnější údaje o hospodaření nebuželského kostela a o povinnostech obyvatel přiřazených vesnic se dochovaly z let 1613 a 1615. Tyto dokumenty opět jmenují kroužeckého mlynáře Jana, zatím stále bez příjmení. Z již zmíněné zádušní krávy měl ročně odvádět 3 libry čili asi 1,5 kg vosku. Spíše však šlo o placení peněžního ekvivalentu. Vedle těchto ročních dávek byl v té době kroužecký mlynář zatížen jednak povinností vypořádat odkaz jistého Jiříka Husáka z Velkého Újezdu (nic se neříká o jeho vztahu ke Kroužku), jednak uhradit dluhy svého otčima, dohromady ve výši 26 kop a 24 grošů. To byla v té době skoro cena dvou krav.

Tento mlynář Jan se narodil někdy mezi lety 1573 a 1580 a zemřel před rokem 1627. Více se o jeho rodině dozvídáme z poslední vůle jeho ovdovělé manželky - kroužecké mlynářky Anny, a souvisejících dokumentů (soupis dluhů a závazků, odkázání mlýna synovi), které pocházejí z let 1635 – 1638. Tyto listiny jmenují tři syny, Ondřeje, Šťastného a Jana.

Ondřej byl mlynářem v Košátkách. Zemřel již před rokem 1627 a v roce 1638 byla po smrti i jeho manželka Kateřina.

Druhý syn Šťastný neboli Felix převzal po otci převzal kroužecký mlýn. Je uváděn ve dvou urbářích, které byly pro nebuželský statek sestaveny v době třicetileté války. První z nich vznikl v roce 1627 v době, kdy statek Nebužely byl dočasně přičleněn ke Košáteckému panství. Kroužecký mlynář Šťastný z mlýnu vrchnosti platil dvakrát do roka tzv. gruntovní úrok po 1 kopě, tj. 60 groších, a k tomu měl povinnost dodat ročně dvě slepice. Vejce – na rozdíl od jiných nebuželských sedláků – neodváděl žádná, a právě tak mu nebyl uložen žádný „vánoční plat“.

Stejnou situaci zachycuje i Urbář z roku 1631, sestavený poté, co Nebužely s Kroužkem, Hledšebí a Mělnickou Vruticí byly navráceny ke klášternímu panství Panenské Břežany. I v tomto roce byl mlynářem na Kroužku Šťastný (bez uvedení příjmení). Pravděpodobně jde stále o téhož Šťastného, kterému byl 9.1.1635 udělen souhlas se sňatkem s Annou,

dcerou nebuželského rychtáře Matěje Huňka. Nedlouho po svatbě však Štastný zemřel, zřejmě bezdětný, a mlýna se podle tehdejších zvyklostí ujal Matěj Kornic, za kterého se vdova po Štastném znovu provdala. Krátce na to zemřela i ona a stará mlynářka Anna se dožadovala mlýna pro svého nejmladšího syna Jana, který někdy v té době dosáhl plnoletosti.

Záznam o kroužeckem mlýnu v košáteckém urbáři z roku 1627

Postavení Matěje Kornického jakožto kroužeckého mlynáře se tímto zpochybněním jeho nároku na mlýn značně zkomplikovalo. I tak byl v nouzi a jeho dluhy v roce 1638 nejspíš překročily kritickou mez. Vedle trvajících válečných útrap jej totiž postihlo sucho a několik týdnů po sobě bylo tak málo vody, že se nedalo mlít. Když se doslechl, že mu hrozí odebrání mlýna a jeho prodej někomu jinému, napsal v září 1638 pokorný dopis vrchnosti, ve kterém na úhradu dluhu nabízí dědický podíl po své manželce na Huňkově statku v Nebuželích. Nevíme, jak pořídil, v každém případě kolem roku 1650 již byl mlynářem na Kroužku někdo jiný, pravděpodobně Tomáš Hofman, o kterém se zmiňují pozdější dokumenty.

V tomto období, těsně po skončení třicetileté války, byly pro celé Čechy sestaveny dva podrobné seznamy. Berní rula z let 1652-54 představuje soupis všech poddanských statků a chalup s uvedením výměry obhospodařovaných polí pro daňové účely a zároveň i rozlišuje normální funkční

hospodářství, opuštěné usedlosti, spáleniště či dokonce prázdná místa. Seznam poddaných podle víry z roku 1651 uvádí nejen hospodáře, ale i všechny ostatní dospělé obyvatele domu, a to s uvedením věku a navoženství. U nekatolíků je dále připojena poznámka, zda je či není naděje na obrácení ke katolické církvi. Oba tyto jinak velmi užitečné soupisy jsou však velmi stručné, pokud jde o Kroužek. Berní rula jej úplně pomíjí a seznam podle víry mluví zcela neadresně o kroužeckém mlynáři starém 50 let a jeho manželce Mandelině staré 46 let. Rodina byla nekatolická.

Než postoupíme dál, pozdržíme se ještě chvíli u Berní ruly a Seznamu podle víry pro Nebužely. Mezi zdejšími obyvateli totiž nacházíme mj. sedláky Jana Voděrku (40 let) s manželkou Mandelinou (38 let), Jiřího Heřmana (20 let) s manželkou Marií (19 let) a Davida Derfla (23 let) s manželkou Evou (25 let). S rodinami Voděrků a Heřmanů se setkáme v pozdější době jako držitelé kroužeckého mlýna. David Derfl je prapředkem Derflů v Býkvi, Citově a posléze na Vysoké Libeni.

S mlýnem Kroužek zcela určitě souvisí příjmení Kroužecký, se kterým se asi od roku 1700 setkáváme v Červeném mlýně na mělnickém panství. Zřejmě tedy šlo o mlynářskou rodinu. Není však známo, kdy a jakým způsobem se rodina Kroužeckých do Červeného mlýna dostala, a tím méně o jejím vztahu ke mlynářům na Kroužku.

Voděrkové

Jak již bylo uvedeno, po skončení třicetileté války hospodařil v Nebuželích sedlák Jan Voděrka, narozený někdy mezi roky 1610 a 1615. Statek získal v roce 1646. V dřívějších dobách není o rodině Voděrkové v Nebuželích ani zmínky a lze tedy předpokládat, že se sem přišel nebo přistěhoval.

Položíme-li si otázku odkud, přímo se nabízí možnost, že ze Starých Košátek. Podle výše uvedeného urbáře Košáteckého panství z roku 1627 a staré gruntovní knihy z roku 1666 žilo ve Starých Košátkách hned několik Voděrků a nebuželský Jan mohl být synem či bratrem některého z nich.*

Jan Voděrka měl s manželkou Mandelinou dcery Marii provdanou za Pavla Ruška v Třebenicích a Annu provdanou za Martina Růžičku v Panenských Břežanech, a syna Jana. Tento Jan Voděrka mladší si vzal dceru Mandelinu kroužeckého mlynáře Tomáše Vavřince Hofmana. Když jeho tchán zemřel, převzal po něm 12. ledna 1661 mlýn Kroužek v ceně 600 kop grošů. Je zvláštní, že mlýn nedostal Hofmanův syn Václav, zdá se

---

* V košáteckém gruntu č. 6 žil prve Ambrož Voděrka a po něm, kolem r. 1627, Jíra Voděrka. Grunt č. 5 patřil někdy před rokem 1627 Ondřejovi Voděrkovi, který byl nějakou dobu košáteckým rychtářem. Protože mezi šesti košáteckými hospodáři jiný Ondřej nebyl, jde s velkou pravděpodobností o výše zmíněného syna kroužeckého mlynáře. V roce 1627 po něm hospodařil Vávra Voděrka a po něm nejpozději v r. 1654 převzal statek Ondřejův syn Matouš Voděrka řečený Vávra.

tedy, že v té době již měl zajištěné jiné živobytí, možná právě on je praotcem rodiny Kroužeckých.

Se svou první ženou Mandelinou Hofmanovou měl Jan Voděrka syna Václava, který později převzal mlýn jako dědictví po matce, a dceru Kateřinu. Mandelinka zemřela před rokem 1661 a Jan Voděrka se podruhé oženil s Lidmilou Heřmanovou z Nebužel. Té se narodil syn Jan a několik dcer. Jan Voděrka zemřel v roce 1695, Lidmila v roce 1710.

Václav Voděrka se oženil 7.5.1680 s Dorotou, dcerou nebuželského kováře Václava Dvořáka. Nejprve působil v mlýně ve Klích, v roce 1696 převzal od macechy mlýn Kroužek. Z jeho dětí jmenujme syna Šťastného (*1696), který se stal mlynářem ve Statenicích, dceru Alžbětu (*1699), která se vdala za novomlýnského mlynáře Matěje Dražného, a dědice mlýnu Pavla (*1704).

Pavel Voděrka se ujal vedení mlýna v roce 1724 a brzy nato se 19.11.1725 oženil s Kateřinou Šestákovou. Ta byla dcerou Jiřího Šestáka z Bosyně a Alžběty Dražné z Nového Mlýna, ale narodila se r. 1705 v Košátkách. Měli pět dcer a dva syny. Pavel Voděrka zemřel r. 1772, Kateřina již r.1751.

Dalším majitelem Kroužku se v roce 1759 stal jejich starší syn Jiří Voděrka, narozený 13.5.1735. Ten se výhodně oženil s Kateřinou, dcerou Václava Jelínka, mlynáře pod Cetnem. Manželka byla potenciální dědičkou podcetenského mlýna a ve satební smlouvě bylo ustanoveno, že z dětí Jiřího a Kateřiny bude přednostně určen budoucí majitel mlýna v Cetně, a teprve na druhém místě dědic Kroužku. Nakonec to dopadlo tak, že Jiří přenechal kroužecký mlýn svému mladšímu bratrovi Václavovi a odstěhoval se s rodinou do Cetna.

Václav Voděrka se narodil 5.4.1745 a oženil se r. 1765 s Alžbětou Titěrovou ze Ctiněvsi. Na jejich sňatku je zajímavé to, že jako ženichovo bydliště není uveden Kroužek, ale Červený mlýn. Alžběta byla sestrou Jana Titěry, od něž se odvozuje větev tohoto rodu v Rovném pod Řípem. Byl to dědeček Josefa Titěry, který o sto let později měl čest být prvním ve „štafetě“ vezoucí z Řípu do Prahy základní kámen pro Národní divadlo.

V době působení Václava a Alžběty Voděrkových bylo zavedeno číslování domů. Mlýnu bylo přiděleno číslo 2. V letech 1766 až 1786 se jim tu narodilo 8 dětí. Později, v roce 1795 získal Václav „jinší mlýn poblíž královského města Český Brod“ a 28. ledna 1796 Kroužek prodal Jiřímu Heřmanovi z Nebužel č. 57 pro jeho syna Jiřího.

Tím skončila éra kroužeckých Voděrků, tvající od třicetileté války až do uvolnění za Josefa II. Příslušníci kroužecké větve rodu Voděrků nyní drželi několik mlýnů v širokém okolí. Éra Heřmanů již bude dobou národního obrození a počínajícího hospodářského rozmachu českých sedláků, a život sebevědomých kroužeckých mlynářů toho bude dobrým obrazem.

Heřmanové – úvodem

Než se ale k tomu dobereme, začněme po pořádku od nejstarších zmínek o rodině Heřmanů v Nebuželích a v okolí. Jak již uvedeno, seznam z roku 1651 jmenuje mezi nebuželskými sedláky Jiřího Heřmana s manželkou Marií ve věku 20 resp. 19 let. Jiří byl synem Kryštofa Heřmana původem ze Řepína[†]. Tento Kryštof, jehož příjmení je v některých dokumentech zkomoleno na Forman, žil nějakou dobu také ve statku čp. 23 v Mělnickém Vtelně a zde se také Jiří nejspíše narodil. Kryštof Heřman nakonec vtelenský statek pustil a zemřel nedlouho po roce 1650 u syna v Nebuželích.

Vedle návaznosti na řepínsko-vtelenskou větev Heřmanů je zřetelný také vztah Jiřího Heřmana a jeho rodiny k okolí městečka Sovínky (viz níže). To je zajímavé hlavně proto, že podle tradice ze Sovínek pocházel Abraham Heřman, poslední utrakvistický farář ve Mšeně, a otec Augustina Heřmana, pobělohorského exulanta v Americe. Udělejme tedy krátkou odbočku k těmto osobnostem.

Odbočka: Augustin Heřman

Abraham Heřman působil nejprve asi od r. 1611 v Liběchově, pak v kostele sv. Jana ve Mšeně. Když po Bílé Hoře došlo na vypovězení nekatolických kazatelů ze země, odešel do exilu do Žitavy. Mšeno opustil poslední neděli před Vánocemi se synem Augustinem a třemi dceruškami, jak bylo zapsáno do městské pamětní knihy. Jeho manželka zemřela krátce předtím. V Žitavě se stopy po rodině ztrácejí.

Údaje o roce narození Augustina se rozcházejí. Nejspíše se narodil kolem roku 1610, údajně v Praze, tedy těsně předtím, než se jeho otec ujal funkce kazatele v Liběchově. V exilu se snad na nějakou dobu nechal naverbovat do švédského vojska. Později se stal zaměstnancem nizozemské Západoindické společnosti v Amsterdamu. V r. 1633 prý byl přítomen jednání holandských kolonistů s Indiány o koupi pozemků pro založení města Filadelfie.

Později se obchodně osamostatnil a někdy před r. 1644 natrvalo usadil v Novém Amsterdamu (dnešní New York), kde vedle obchodování také pěstoval tabák a indigo. Také působil v městské radě. Nejvíce se však proslavil zhotovením podrobné mapy Virginie a Marylandu, která byla

---

[†] Tam je zmíněn v roce 1623.

vytištěna v Londýně v r. 1673. Je též autorem projektu delawarského kanálu. Za desetiletou práci na mapě byl Augustin Heřman odměněn titulem Lord a rozsáhlým panstvím u zátoky Chesapeake, které nazval Bohemia Manor. Zemřel asi v roce 1686.

Tradice o původu Abrahama Heřmana ze Sovínek se překvapivě doplňuje s tradovanou historkou vztahující se k Mělnickému Velnu čp. 23[‡]. Začátkem února 1640[§] (= po Hromnicích v tom roce, kdy Švédové vypálili Brandýs) tam měl přenocovat cizinec, který užaslým vesničanům vyprávěl o námořních plavbách a krokodýlech. Je představitelné, že tím cizincem byl právě Augustin Heřman, který před trvalým přesídlením za oceán navštívil místa svého dětství a mezi příbuznými i Kryštofa Heřmana.

Heřmanové v Nebuželích

Jak již bylo řečeno, prvním nebuželským Heřmanem byl Jiří narozený asi roku 1631 ve Vtelně. Na rozdíl od svého otce^{**} nebyl poddaným mělnického panství, nebo se z poddanství vyvázal. V roce 1650 koupil v Nebuželích tzv. vrbáškovský statek, pozdější čp. 57, a přitom se i s manželkou Marií poddal klášternímu panství. Později nějak získal ještě jeden statek po Matěji Trochovi, ten však postoupil svému zeti Novákovi.

Jiří a Marie Heřmanovi měli dva syny, Jiřího a Mikuláše, a čtyři dcery, Ludmilu provdanou za mlynáře Jana Voděrku na Kroužku, Kateřinu provdanou za Jiřího Pražáka do Všestud, Justinu provdanou za Pavla Nováka alias Smolíka ze Zaháje, a Alžbětu, která si vzala svého bratrance Pavla Zlatohlávka z Kaniny^{††}.

Dědicem statku byl Mikuláš Heřman, který jej převzal od matky r. 1686 za 400 kop grošů. S manželkou Alžbětou měl syna Jana a tři dcery. Z nich Justina se vdala za Felixe Millera do Střem, Marie za Jiřího Šípka a Kateřina za Pavla Boreckého, oba ve Všelisích. Mikuláš Heřman zemřel roku 1731 v 70 letech, jeho manželka v roce 1737 ve věku 73 let.

Po otcově smrti převzal hospodářství Jan Heřman nar. 1690, který se v roce 1718 oženil Kateřinou Derflovou ze sousedního statku čp. 58 v Nebuželích. Statek byl při té příležitosti odhadnut na 650 kop grošů, což ukazuje na jeho značné zhodnocení během let 1686-1731. Jan a Kateřina Heřmanovi vychovali řadu dětí. Jediný syn Matěj nar. 1723 se oženil s Veronikou Nebeskou a dcera Terezie si naopak vzala Jiřího Nebeského z Brozánků. Dvě dcery se vdaly do Vtelna, Alžběta za Josefa Štěpána, později vrchního rychtáře vtelenského, a Lidmila za jeho bratrance Jiřího Boreckého. Další dvě si našly ženichy v Nebuželích, totiž Kateřina Matěje

[‡] Začátkem 20. století patřil tento statek panu Stanislavovi Šestákovi.

[§] po Hromnicích v tom roce, kdy Švédové vypálili Brandýs.

^{**} Kryštof Heřman se stal mělnickým poddaným tím, že koupil statek ve Vtelně.

^{††} jeho matka byla dcerou Kryštofa Heřmana

Huňka a Anna Jiřího Derfla. Tento Jiří Derfl se později proslavil tím, že se nejprve vyplatil z poddanství, pak se stal měšťanem Starého Města Pražského a v roce 1799 odkoupil od řepínského panství za 12.000 zlatých dvůr ve Velkém Újezdě. Jan Heřman se dožil 77 let.

Dalším v řadě nebuželských Heřmanů byl Matěj. Jeho manželka pocházela ze starobylého a váženého rodu Nebeských a pravděpodobně její věno Matějovi umožnilo přikoupit ke svému statku od vrchnosti nebuželskou hospodu. Zemřel poměrně mladý v roce 1761 a jeho hospodářství se až do dospělosti dědice Jiřího ujal jeho příbuzný Václav Derfl. Vedle jediného syna Jiřího měli Matěj a Veronika Heřmanovi několik dcer, z nichž nás může zajímat Dorota nar. 1758, která se v roce 1776 provdala za Jana Derfla z Býkve.

Jiří Heřman, nar. 1752, se roku 1772 ujal hospodaření na statku, a krátce poté se r. 1775 oženil s Terezií Derflovou. Tento sňatek spolu se všemi výše zmíněnými dokumentuje blízkost obou rodů, sídlících s sousedních statcích tvořících čelo nebuželské návsi. Byl to on, kdo v r. 1796 koupil od Václava Voděrky mlýn Kroužek.

Jiří a Terezie Heřmanovi měli syny Jiřího, Václava a Antonína a dceru Annu vdanou Jansovou ve Střednicích. Jiří, pro nějž byl Kroužek kupován, a jeho nejmladší bratr Antonín zmizeli beze stopy a universálním dědicem nebuželského statku i mlýna Kroužek se stal prostřední syn Václav.

Heřmanovi na Kroužku

Václav Heřman, který byl současně majitelem statku čp. 57 v Nebuželích a mlýnu Kroužek, se narodil 5.11.1778. Oženil se s Kateřinou Tachecí ze Střednic. Rodina Tachecích měla pověst noblesních sedláků a písmáků. To se projevilo ve snaze Václava a Kateřiny poskytnout dětem co nejlepší vzdělání. Prostředního syna Jana poslali do Prahy na studia, po kterých se však v roce 1846 vrátil hospodařit do Nebužel. Také nejmladší syn Antonín šel studovat do Prahy a tam jako student právnické fakulty zažil rok 1848. Pro nejstaršího syna Václava, který se r. 1827 oženil s Kateřinou Derflovou, rodiče koupili mlýn v Jelenici na liblickém panství. Další syn se po svatbě s Alžbětou Brázdovou ze Střem usadil nejprve tam a později se odstěhoval mimo mělnický okres. Jediná dcera Marie se r. 1839 vdala za Christiána Augusta Molnára narozeného v Křížlicích, který působil jako farář německého evangelického sboru Jablonci n.Nisou.

Dalším a posledním Heřmanem na Kroužku byl Václavův syn Jan Heřman, narozený 23.2.1812, kterému se budeme věnovat podrobněji. Na studiích v Praze získal odborný a politický rozhled i řadu přátel mezi pražskými vzdělanci. Po návratu do Nebužel pomáhal otci spravovat statek a v roce 1846 jej převzal. Jeho první manželkou byla Anna Pecháčková z

Kovánce, která zemřela r. 1850. Jan se znovu oženil s Marií Šestákovou, dcerou svého přítele Václava Šestáka, hostinského v Nebuželích 27.

Brzy byl zvolen presbyterem evangelického sboru h.v. v Nebuželích. V r. 1848 se dostal do popředí národního a politického hnutí. V březnu 1848 byl v delegaci českých evangelíků vyslané do Vídně k císaři, aby tam vymohli zrušení poplatků, které evangelíci v té době museli odvádět katolickým farám. V červnu 1848 se stal jedním ze dvou poslanců za vikariát Mělnický na zemský sněm. V době svatodušních bouří v Praze zorganizoval sbor Národní gardy a vedl jej do Prahy; vrátili se však po zjištění, že je obležena vojskem. V letech po r. 1848 pečoval o osvětu ve svém okolí; mj. rozdával Havlíčkovy listy. Měl z toho všelijaké nepříjemnosti a pronásledování a tak se nakonec rozhodl vystěhovat se do Ameriky. K tomu došlo v roce 1853 poté, co Heřmanovi prodali statek Josefovi Pavlíčkovi z Tejně.

Spolu s Heřmanovými se do Ameriky vypravil i Václav Šesták^{‡‡} a několik dalších rodin z přízně a ze sousedství. Získali příděl půdy v Iowě. Heřman se však brzy přestěhoval do osady Manitowoc na břehu Michigenského jezera ve státu Wisconsin. Pozemek na farmu zde získal 2.11.1854. Ani zde se mu nedařilo, jak by si přál. Přijal proto výzvu svého pražského známého R. J. Šerého z Illinois, aby se připojil k výpravě do Nebrasky, která se po r. 1863 stala cílovou stanicí mnoha českých imigrantů^{§§}.

John Heřman

Oba přátelé se usadili v osadě Arago a zřídili zde společnou prosperující tavernu. Později se oba dále přestěhovali do Aspinwall a nakonec do vznikajícího města Wilber (Saline Co.), zal. 1873, centra početné české komunity v Nebrasce, kde Šerý vybudoval pivovar a Janův syn Štěpán Heřman^{***} se stal členem první městské rady.

V stáří Jan Heřman oslepl na jedno oko. Zemřel r. 1889. Vedle Štěpána měl ještě syny Jana (zemřel v občanské válce), Václava a Antonína, a dceru Marii.

---

^{‡‡} Václav Šesták narozený r.1835 v Jenichově čp. 32 později následoval Jana Heřmana do Nebrasky. Zemřel v roce 1905 a jmenuje se po něm osada a železniční stanice Shestak mezi městy Wilber a Crete.

^{§§} r. 1910 žilo v Nebrasce asi 100.000 lidí českého původu

^{***} S. J. Herman se r. 1861 přihlásil do 5. Wisconsinského pěšího pluku. V armádě strávil 2 roky, mj. v Racine a v Chicagu. V Racine se také r. 1871 oženil s Marií Stunskou, měli 4 děti. Zprvu se usadil v Illinois, r. 1874 se přestěhoval do Crete v Nebrasce, kde byl členem a vůdčí osobností řady krajanských i jiných spolků. V r. 1880 byl zvolen na do zákonodárního sboru státu Nebraska.

